

“Beweeg je armen, beweeg je benen” roepen 25 peuters en kleuters op rij. Zij stromen, de schooljuffen volgend, de klassen van een school in Dongping in de provincie Shandong binnen. Deze Better Life School is een van de nieuwe en veelbelovende projecten, ondersteund door de Empowerment Foundation. Redacteur Guido van Oss sprak ter plaatse met de schooldirecteur Li Chuangong, over zijn onderwijsvernieuwingen in dit arme gebied.

Empowerment op school

door Guido van Oss

De manier waarop de kinderen naar de klas worden gedirigeerd, heeft wat weg van een militaire operatie. Toch wordt er in deze zogenoemde Better Life School op een heel speelse wijze met de kinderen omgegaan. De school is kleurrijk versierd. Een groot doek tempert het felle zonlicht bij de speeltoestellen. Deze speelplaats heeft bovendien een kunststof

ondergrond zodat de kinderen daadwerkelijk vrij spel hebben.

De onlangs in Hilversum opgerichte Empowerment Foundation richt zich op het wereldwijd opstarten van projecten om mensen financieel onafhankelijk te maken, door ze dichterbij hun persoonlijke kwaliteiten en creativiteit te brengen. De vraag of China een ontwikkelingsland is, kan

enige discussie oproepen, zeker nu er sprake is van forse economische groei. Die groei bevoordeelt echter hoofdzakelijk een kleine, rijke bovenlaag. Daarnaast blijft er een grote, arme onderlaag bestaan, waarvan velen rond of onder het bestaansminimum leven. Bovendien doen zich binnen en tussen de vele provincies en regio's die China rijk is, grote verschillen voor.

Ontwikkelingssamenwerking is geen eenvoudige zaak. Kleine organisaties, zoals de Empowerment Foundation, leggen zich toe op kleinschalige projecten die ze regelmatig zelf bezoeken en verder op afstand begeleiden en controleren. In China heeft de Empowerment Foundation twee scholingsprojecten, een in de provincie Guizhou, in Bao Tian, en daarnaast de Better Life School in Dongping, provincie Shandong.

Shandong behoort tot de top tien van snelst groeiende provincies in China. Binnen de provincie doen zich echter grote verschillen voor. De groei concentreert zich in de grote (kust)steden in Oost-Shandong, het westen loopt ver achter. Dongping is de armste regio van Shandong. De laatste vijf jaar doen zich in Dongping extra problemen voor. Staatsbedrijven gingen failliet en werden overgenomen door particuliere bedrijven, die veel personeel ontsloegen. Daarnaast werd de landbouw getroffen door een langdurige droogteperiode.

Veel woningbouw in het centrum van Dongping bestaat uit uitgewoond ogende flats en wat mooier in het groen zittende, al tientallen jaren bewoonde, maar bouwvallig ogende laagbouw. Ook onder de vele winkels en dienstgebouwen vind je weinig nieuwbouw. Het is soberheid troef. Brede straten in beton, grauwe lichten, bedrukte temperaturen: de naam Grijs China lijkt op dit gebied in alle opzichten van toepassing.

‘Echt’ kinderonderwijs

Op 28 mei 2005 wordt de zogenoemde Better Life School van directeur Li Chuangong in Dongping

geopend. Twee weken later vindt dit interview plaats, waarin Li's idealen, zijn onderwijsideeën en het door hem bedachte nieuwe onderwijsconcept centraal staan. Als het even meezit, wil Li dit onderwijsconcept het liefst in heel China doorvoeren, aan ambitie geen gebrek...

Li Chuangong roept makkelijk het beeld op van een verstrooide professor. Schijn bedriegt hier. Tijdens het interview zet Li zijn ideeën over onderwijsvernieuwing op een heldere en consequente wijze uiteen. Zijn gedrevenheid om het onderwijs in China te vernieuwen ziet Li als een roeping. “Vanaf mijn vijftiende had ik de droom om zelf onderwijs te geven. Op de universiteit ben ik afgestudeerd op internationale handel. Omdat ik naar de maatstaven van toen goed was in Engels kreeg ik snel een baan als vertaler in een exportbedrijf. In tien jaar heb ik me op hoog niveau zowel in de Engelse taal als in het management verdiept. De kennis die ik opdeed over netwerken en zaken doen kan ik nu goed gebruiken bij het opzetten van mijn nieuwe schoolconcept.”

Het probleem in Dongping en veel andere, arme gebieden in China is volgens Li dat er geen sprake is van ‘echt’ kinderonderwijs. “De meeste peuters en kleuters komen terecht in een *kinder-garten* waar voor hen wordt gezorgd en de orde wordt gehandhaafd. Met kinderonderwijs heeft dit weinig te maken. Ik wil een volledig onderwijsprogramma aanbieden. Dit programma bestaat uit basisvaardigheden waarin Chinees, Engels en wiskunde centraal staan. Nog belangrijker is het bieden van een structuur, het bijbrengen van een actieve houding, het corrigeren van verkeerde gewoonten en het aanleren van normen en waarden.”

Binnen het gehele lesprogramma gaat het volgens Li uiteindelijk om de ontwikkeling van de creativiteit van de kinderen. “Die creativiteit wordt bijvoorbeeld bevorderd door begrippen in de taal of het rekenen uit te leggen met verhalen en plaatjes, in plaats van het opdreunen van zinnen uit het boek.” Om aan te sluiten bij de belevingswereld van het kind vindt Li de, zoals

hij ze noemt, integratievakken van groot belang. “Het gaat om de vakken muziek, dans, schilderen en kalligrafie, gewoonten en ethiek. Deze vakken vormen de kern van het lesprogramma. Daarmee kan de creativiteit in ieder kind het best worden aangesproken.”

Beste leerkrachten

Het nieuwe onderwijsconcept staat of valt volgens Li met het aantrekken van goede leerkrachten en een constante innovatie van het onderwijs. Naar westerse maatstaven wordt van de leraren veel verwacht. Ze moeten een dagboek bijhouden over de klas en de vorderingen van een aantal kinderen individueel. Iedere week moet er minstens een huisbezoek aan ouders van een van de leerlingen worden afgelegd. Maandelijks moet er een – door het management als goed beoordeeld – boek worden gelezen over bijvoorbeeld onderwijsvernieuwing of kindereducatie. Over dit boek moeten de leraren een paper schrijven. Daarna wordt getoetst of de docent het boek goed heeft begrepen.

Li wil de beste leerkrachten uit de omgeving aantrekken door hen een salaris te bieden dat het

‘Muziek, dans, schilderen, kalligrafie, gewoonten en ethiek.’

dubbele is van het gemiddelde salaris voor leraren in Dongping en omgeving. “Tegenover dit goede salaris staat dat de docenten worden onderworpen aan een straf- en beloningssysteem. Leraren worden enerzijds beloond voor goede ideeën om het onderwijs te vernieuwen en voor buitengewone inspanningen. Anderzijds lopen ze het risico om gekort te worden op het salaris als ze de schoolregels niet gehoorzamen.”

Dit rigide straf- en beloningssysteem lijkt haaks te staan op de ontspannen manier waarop Chinezen vaak met afspraken omgaan. Hoe reëel is het om aan leraren een dergelijke, strakke discipline op te leggen? Li vindt dit te rechtvaardigen vanuit het riante salaris dat steeds tijdig zal worden betaald. “Ik zie het doorvoeren van een streng systeem als een noodzakelijk kwaad. Alleen daarmee kan ik bij de leraren een mentaliteitsverandering tot stand brengen. Die mentaliteitsverandering is nodig om tot een zichzelf steeds vernieuwend onderwijssysteem te komen. Om een mentaliteitsverandering te bereiken moet je mensen een tijdlang onder druk zetten, anders lukt het niet om hun mentaliteit te veranderen. Ik moet dit wel van mijn leraren vragen omdat ik een school wil die een steeds betere kwaliteit gaat neerzetten en uiteindelijk een van de beste wordt. Ik ben me ervan bewust dat ik grote, deels abnormale, inspanningen van mijn docenten vraag. Als manager wil ik daar een adequate ondersteuning tegenoverzetten. Enerzijds door regelmatig mijn respect en waardering voor deze buitengewone inspanningen van de leraren te tonen. Anderzijds wil ik van het onderwijsteam een hechte ‘onderwijsfamilie’ maken waarbinnen collega’s elkaar vooruithelpen, inspireren en aanmoedigen. Daarbij ga ik ervan uit dat het voor de leraren op den duur zo vanzelfsprekend wordt volgens de schoolregels te handelen dat je deze regels eigenlijk niet meer nodig hebt en kunt afschaffen.”

Ouderparticipatie

Ten behoeve van onderwijsvernieuwing zal de Better Life School inspiratie opdoen vanuit de literatuur, de media, het bezoeken van andere scholen in de wijde omgeving van Dongping en het volgen van trainingen. Li beschouwt het als zijn kerntaak om in het in de school aanwezige Research en Development-centrum continu onderzoek te doen om nieuwe methoden van kindereducatie te ontwikkelen. “Ik wil leraren stimuleren om op een flexibele wijze diverse onderwijsmethoden

te gebruiken, deze actief te verkennen en het onderwijs steeds op de meest creatieve wijze naar eigen invulling te verzorgen. Docenten moeten de ruimte krijgen om te groeien en nieuwe kennis en vaardigheden op te doen. Vervolgens moeten ze hun ontwikkeling en kunde tijdens het lesgeven ook kunnen en mogen uitdragen. Daardoor zullen de leraren het gevoel krijgen met het succes van de school mee te groeien en zal hun zelfvertrouwen verder toenemen.” Wanneer de Better Life School een succes wordt, wil Li de docenten bovendien laten delen in de winst die door de grotere leerlingenaantallen ontstaat.

Bij de onderwijsvernieuwing, zoals Li die zich voorstelt, is ook een grote rol weggelegd voor ouderparticipatie en het afleggen van verantwoording aan ouders over de vorderingen van hun kinderen. “We kunnen aan vernieuwend onderwijs doen, omdat de ouders steeds meer het belang van goed onderwijs voor de toekomst van hun kinderen inzien. Dan is het ook zaak die ouders zoveel mogelijk bij deze onderwijsvernieuwing te betrekken.” Dagelijks geeft de school informatie aan de ouders over het onderwijs via het mededelingenbord. Er wordt een servicelijn ingesteld waarop ouders 24 uur per dag hun klachten en ideeën kunnen doorgeven. De vorderingen die het kind boekt worden wekelijks aan de ouders gerapporteerd. Om de twee weken wordt er een bijeenkomst georganiseerd waarbij ouders met de directie het onderwijs en de problemen die zich daarbij voordoen bespreken.

De toekomstverwachtingen van Li zijn hooggespannen. Hij hoopt de Better Life School over heel China als een onderwijskwaliteitsmerk te kunnen vestigen. Li onderkent dat het logischer is vanuit een meer ontwikkeld gebied goed onderwijs te ontwikkelen, om het daarna in minder ontwikkelde gebieden te verbreiden, dan andersom. “Maar financieel is het voor mij nu eenmaal onmogelijk in een meer ontwikkeld gebied te starten. Zodra de omstandigheden het toelaten, streef ik liefdadigheid na. Daaraan wil ik gestalte geven door

het vestigen van nieuwe scholen in arme gebieden, waar de kwaliteit van het onderwijs verbetering behoeft”, aldus Li.

Groepsdenken

Marc David Brand is als bestuurslid van de Empowerment Foundation de eerst verantwoordelijke voor de projecten in China. Brand heeft zelf het scholenproject in Dongping aangedragen. “In het stadje Dongping heb ik enige maanden de armoede meegemaakt die in China op veel plekken nog altijd de harde werkelijkheid is. Daardoor ben ik gemotiveerd om iets voor de mensen daar terug te doen.”

Het wezenlijke verschil tussen de projecten van de Empowerment Foundation en die van andere ontwikkelingswerkorganisaties bestaat volgens Brand uit de *empowerment*. “Met *empowerment* bedoelen wij dat je mensen duidelijk maakt dat ze meer in hun mars hebben dan dat ze zelf denken. Dus dat je zichtbaar maakt dat ze hun eigen capaciteiten en creativiteit niet moeten blokkeren, maar moeten aanspreken. In de Chinese context is dit wat moeilijker toepasbaar omdat mensen minder individualistisch zijn en zich meer laten leiden door het groepsdenken. Hoe we hier in China *empowerment* precies gestalte kunnen geven, moet nog verder worden uitgebouwd. Daar kunnen we alleen maar achterkomen door het te doen. In elk geval is het belangrijk dat je mensen stimuleert in hun creativiteit door ondersteuning te bieden aan nieuwe initiatieven, zoals het opstarten van een nieuw bedrijfje of het oprichten van een nieuwe school. Daarbij stellen we dan uiteraard wel eisen aan zo’n bedrijfje of school. De leraren op zo’n school moeten bijvoorbeeld op hun beurt onderwijs geven op een manier die de creativiteit en ondernemingslust van de leerlingen stimuleert.”

Voor meer informatie raadpleeg www.bureau-icc.nl of Marc David Brand, tel. 06-18543095.